

چالشها و فرصتهای ایرانی نمودن خدمه شناورهای ایرانی

نویسندگان: ۱- نادر پسنده ۲- حسین میرزایی ۳- امیر صبا فرهنگی

چکیده:

امروزه موضوع نیروی انسانی دریانورد از اصلی ترین عوامل سود آوری، بهره وری، استقلال و ایمنی در صنعت حمل و نقل دریایی کشورها می باشد و ناوگان تجاری جمهوری اسلامی ایران نیز به عنوان یکی از بزرگترینهای دنیا از این قاعده مستثنا نیست، این تحقیق که بر اساس آمارهای واقعی و تجارب نویسندگان با رویکرد آینده پژوهی تهیه شده است قصد دارد با مشخص نمودن مزایا و معایب بکارگیری یکپارچه کارکنان ایرانی بر روی کشتیهای ایرانی که از طریق نظر سنجی از خبرگان این حرفه بدست آمده است و مقایسه آنها، در خصوص ساختار ملیتی کارکنان کشتیهای با مالکیت ایرانی به جمع بندی رسیده و یک پیشنهاد نهایی به عنوان یک سیاست کلان در صنعت حمل و نقل دریایی کشور ارائه دهد.

واژه کلیدها:

دریانورد ایرانی، کشتیهای ایرانی، نیروی انسانی دریانورد، دریانورد خارجی، کارکنان کشتیها، حرفه دریانوردی، ملیت دریانوردان، ایمنی دریانوردی

مقدمه:

بدون تردید بکارگیری جوانان مستعد ایرانی در صنایع دریایی و بخصوص در حرفه دریانوردی می تواند از سیاستهای کلان کشور در استفاده از نیروی انسانی ایرانی در مشاغل تخصصی باشد، اما هنگامی که موضوع مربوط به مشاغل است که فعالیت آنها به نوعی با کشورهای دیگر و یا کنوانسیونهای بین المللی مرتبط می شوند، مؤلفه های متعددی می بایست مورد توجه قرار گیرد.

دریانوردان را می توان به دو گروه تفکیک نمود، بدین نحو که دریانوردانی که صرفاً در آبهای داخلی و سرزمینی به فعالیت مشغولند و حوزه سفرهای آنها محدود به نزدیک ساحل می شود و بخش بعدی دریانوردان اقیانوس پیما که اصطلاحاً سفرهای نامحدود نامیده می شوند.

در خصوص بخش اول (فعال در آبهای نزدیک به ساحل) بدلائل گوناگون اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و بر اساس تحلیل آماری گواهینامه های صادره در بخش زیر ۵۰۰ بجز در شرایط خاص امکان ایرانی نمودن تمامی خدمه شناورهای ایرانی مقدور می باشد.

لیکن در بخش دوم که شامل دریانوردان در محدوده تناژ ۵۰۰ تا ۳۰۰۰ و دریانوردان سفرهای نامحدود می شود، با توجه به وضعیت جغرافیایی کشور ایران و محدوده تعیین شده توسط سازمان بنادر و دریانوردی که شامل محدوده دریای خزر و خلیج فارس بعلاوه بخشی از دریای عمان است، نیازها و مؤلفه های دیگری نقش پیدا می کنند که در قسمت مربوط به دریانوردان سفرهای نامحدود بدان اشاره خواهد شد.

متن تحقیق:

موضوع این تحقیق بکارگیری دریانوردانی است که در کشتیهای دارای تناژ بیش از ۵۰۰ و سفرهای نامحدود کار می کنند و پاسخ به تین سوال که آیا بهتر است تمامی کارکنان کشتیهای تحت مالکیت ایران، ایرانی باشند یا مجموعه ای از ملیت های مختلف، که از جهات گوناگون این سؤال مورد ارزیابی قرار می گیرد.

• مزایای بکارگیری دریانوردان ایرانی در کشتیهای ایرانی:

۱- از لحاظ اقتصادی

۱-۱- ارز کمتری به خارج از کشور انتقال می یابد.

۱-۲- تعداد بیشتری از ایرانیان دارای شغل می شوند.

۳-۱- هزینه کمتری برای کشتیرانی های داخلی دارد.

۴-۱- مراحل استعلام و هزینه صدور سند شناسایی کاهش می یابد.

۵-۱- ابتدا جبران کمبود دریانوردان ایرانی و سپس اعزام و صدور دریانوردان ایرانی به دیگر کشورها برای کار.

۲- از لحاظ اجتماعی - فرهنگی

۱-۲- هم فرهنگ بودن دریانوردان بر روی کشتی موجب راحتی و آرامش بیشتر است.

۲-۲- باعث غرور ملی برای آحاد ملت می شود.

۳-۲- افزایش پرسنل ایرانی می تواند به مراکز آموزشی و در کل به پیشرفت صنعت دریایی کشور کمک کند.

۴-۲- امکان جمع آوری اطلاعات فنی ، تخصصی و اجتماعی از طریق دریانوردان ایرانی.

۳- از لحاظ امنیتی

۱-۳- مطمئناً افسران ایرانی از نظر تعهد و تخصص قابل اعتمادتر از خارجی ها هستند.

۲-۳- منافع ملی بیشتر حفظ و حراست می شوند.

۳-۳- دریانوردان ایرانی با آگاهی از قوانین داخلی ، نظم عمومی در بنادر و روی کشتی بهتر نگهداری می شود.

۴-۳- درمواقع ضروری ارتباطات به زبان فارسی میباشد که مفهومی تر و تا حدودی کمتر قابل ردیابی است.

۵-۳- اصول امنیتی لازم بر روی کشتی کمتر به خارج از کشور منتقل و پخش می شود.

۶-۳- بر اساس غیرت ملی، ایرانیان در مواقع حساس مقاومت بهتری انجام می دهند.

۷-۳- امکان جمع آوری اطلاعات از بنادر دنیا لز طریق دریانوردان ایرانی.

• چالشهای ایرانی بودن تمامی خدمه روی کشتیها:

۱- به علت قالب شدن استفاده از زبان فارسی در کشتیها زبان انگلیسی دریانوردان ایرانی تضعیف می شود.

۲- یادگیری و تجربه اندوزی دریانوردان ایرانی یک بعدی می شود.

۳- عدم بارگیری علوم دریایی از دانش عملی دیگر کشورها

۴- در زمینه های دریایی و سیاسی ارتباط با دیگر کشورهای متعاهدتعامل و همکاری کاهش می یابد.

۵- در زمینه پرداخت بیمه پرسنل ، بازنشستگی و تأمین خدمات درمانی هزینه ها افزایش می یابد.

۶- پیاده شدن از کشتی در بعضی از کشورهای خارجی در شرایط فعلی برای ایرانیان با مشکلاتی همراه است .

۷- اخذ ویزا برای اعزام ایرانیان جهت الحاق به کشتیها در بنادر خارجی سخت تر است.

۸- دریانورد ماهر ایرانی باید به مقدار کافی وجود داشته باشد و تمایل شرکتهای کشتیرانی در نظر گرفته شود.

۹- در کشتیرانی هایی که بطور سهامی و مشترک با دیگر کشورها اداره می شوند داشتن کارکنان کامل ایرانی شاید امکانپذیر نباشد.

۱۰- از نظر رقابتی در برخی مناطق دستمزد بکار گیری دریانوردان خارجی کمتر است.

۱۱- در برخی کشتیها تمامی اسناد و راهنما ها و حتی نقشه های منطقه ایی و علائم هشدار دهنده تجهیزات به زبان غیر فارسی و و

حتی غیر انگلیسی می باشد که عمده دریانوردان ایرانی قادر به خواندن آنها نیستند.

۱۲- افزایش فشار بازرسی های بندری از شناورهای با خدمه تمام ایرانی در برخی بنادر خارجی.

- ۱۳- ارتقاء امنیت بین المللی با جلوگیری از عدم ایجاد یک سرمایه تمام ایرانی.
۱۴- ایجاد نقطه قوت در میز مذاکرات بین المللی به لحاظ در اشتغال داشتن نیروهای سایر کشورها.

• نتیجه گیری و پیشنهادات:

- ۱- با توجه به مزایای مشهود استفاده بیشتر از دریانوردان ایرانی ، افزایش سهم بکار گیری دریانوردان ایرانی در کشتیهای ایرانی به عنوان یک اصل در حمل و نقل دریایی کشور توسط تمامی شرکتهای کشتیرانی پذیرفته گردد.
۲- با افزایش تولید دریانورد ایرانی با کیفیت و ارزان، افزایش سهم بکار گیری دریانوردان ایرانی در حمل و نقل دریایی بین المللی در تمامی خطوط کشتیرانی دنیا به عنوان یک هدف محسوب گردد.
۳- به منظور حفظ توان رقابت پذیری اقتصادی خطوط کشتیرانی ایرانی از تصویب هر گونه قانون ممنوعیت بکار گیری دریانوردان خارجی اجتناب گردد.
۴- با ایجاد تسهیلات انگیزشی رغبت شرکتهای کشتیرانی برای جذب نیروهای ایرانی افزایش یابد.
۵- با ارزیابی شرایط مختلف سیاسی و اقتصادی سهم بکار گیری دریانوردان خارجی در شناور های ایرانی و سهم بکار گیری دریانوردان ایرانی در شناور های خارجی تحت کنترل و نظارت قرار گیرد.
۶- استفاده از دریانوردان مسلمان خارجی می تواند علاوه بر ایجاد برخی از مزایای بکار گیری دریانوردان خارجی منجر به بهبود اقتصاد جامعه مسلمان و کاهش تضاد های فرهنگی در کشتیها شود.

مراجع:

- ۱- نظر سنجی میدانی از خبرگان حرفه دریانوردی
۲- بانک اطلاعاتی دریانوردان در سازمان بنادر و دریانوردی
۳- تجارب نویسندگان به لحاظ ارتباط شغلی
۴- تحقیق مقایسه ارزیابی شایستگی دریانوردان ایرانی و خارجی " : حمید ودادی"